

Tolna

vármegye

Fölgyességi
Apar

járás

(kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Apar

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésre méltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Apar község 1742. évben keletkezett. Graf Mercy Florimund volt császári helytartó telepítette le az apari németeket Schwarzwald vidékéről. Ezt megelőzőleg magyarul is lakott a község. Apári prépostság volt.

Nem történt.

Ismeretlen

Urbéres község

Kis község.

Az apári anyakönyvi körülethez.

Nincsenek

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

Dombos felső Major 4 km. Hant
sík. Fenyő 4 km. Micske 4 km. Nagy-
vejre 6 km. és Buzsákváros 4 km.

Dombos
Spilgás-dűlő felel.

2064 kat. hold (birtokivék adatai alapján).
1621 k. hold szántó, 124 k. hold rét (kaszáló),
105 k. hold szőlő (beültetett), 62 k. hold
legelő, 40 k. hold erdő, — k. hold
násás, 84 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok,
mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mely terjedelmük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva — db
nincs csatolva.

nem.

nincsenek

nincsenek.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

777 lélek.
761 r. kath., 1 g. kath., 3 ref.,
5 ág. h. ev., 7 izr., — egyéb
17 magyar, 759 német, — tót,
— rutén, — oláh, — horvát,
1 egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Belkerületen 777.

nincsenek.

földművelés.

142 ház, 346 lakással

Körjegyzői lak., rom. kath. ple-
-banis, ei rom. kath. népiskola
ei rom. kath. templom.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. *Elöljárók.*
(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.
(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. *A községi képviselőtestület létszáma:*

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. *Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?*

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. *A vármegye székhelye és annak távolsága.*
(a község központjától, távolsági térkép adatai: szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. *A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:*

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljárási cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. *A községi tűzoltóság szervezete:*

7. *Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?*

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Biró. Törvény- (másod-) bíró. 4 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám 1.

1 *kör* jegyző, 1 segédjegyző, — orvos
— állatorvos, 1 irodai alkalmazott,
— pénztári alkalmazott, 1 egyéb alkalmazott (utbiztos stb.) kereseti hivatal szolgál.

1 kisbíró (küldönc), 1 bába,

— éjjeli őr és 3 gazdasági alkalmazott.

Ópár km.

6 virilista, 6 választott tag, 2-2 pótag

— A község 1 választókerületet alkot.

Nincsen.

Szolnoki 26 km.

Bonyhád 8 km.

Bonyhád 8 km.

Szajó 5 km.

Erőcsény 4 km.

Van, 1 tag. Nincs.

Van. Nincs.

Nincs.

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság — tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága:

Pavel 9 km.

Hány magánorvos lakik a községben:

nincsen

Községi bábák száma:

egy

Körbába lakóhelye és annak távolsága:

_____ km.

Okleveles magánbábák száma:

Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol?

Nagymanysól 6 km.

Legközelebbi kózkórház hol van és milyen távol?

Szerszárol 26 km.

Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep)

— Van — szegényház — Nincs.

9. A gondozott szegények száma:

— intézeti ápolásban, — magán ápolásban.

Elhagyott gyermekek száma?

_____ gyermek.

10. Milyen a község ivóvize?

Jó.

Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?

Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.

Nincs kútvíz egészséges.

Van-e csatornázása?

nincsen.

11. Korcsmák és vendéglők száma?

1 korcsma, — vendéglő, — kávéház.

Van-e szálloda, fogadó és hány?

Nincsen.

Van-e községben közfürdő?

Nincsen.

12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülők vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?

Nincsen.

A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva?

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága:

Szerszárol 26 km.

Kir. járásbírószék székhelye és távolsága?

Bonyhárd — 8 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága:

Szerszárol 26 km.

Kir. adóhivatal székhelye és távolsága:

Bonyhárd 8 km.

Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi
kirendeltség, székhelye és távolsága:

Bonyhárd 8 km.

Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és
távolsága:

Bonyhárd hely km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Rom. kath. felekezeti népiskola, 2 tanterem, 2 tanerő.

Nincsen

Nincsen.

Nincsen.

Levente egyesület van.

Gelencről. 26 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Rom. kath. anyaegyház.
Pécsi püspökséghez tartozik.

Parókiát, - 8 km.

Nincsen.

Parókiái hitközségi adó.

Nincsen.

az egyház községi ügyeit az iskolaszék látja el.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédemlék vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, működő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincsen.

Nincsen.

Nincsen.

Rom. kath. olvasóklub.
A német népművelő társaság egyesületnek van fiókjá. -

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közuti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési utvonálhoz járul hozzá a község?

Községi (közútló) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

A Bonyhád - Lengyeli vicinális ut a községtől j. km.
6 kisebb patak híd.

Fasut-állomása nincsen.
Sem ipari, sem közuti vasútja nincsen. Fasut állomása a közút mellett.
Nincsen.

Postája van.

Legelőre sem.

11 km.

Igen. — Nem.

Nagybirtok és középbirtok nincsen.

Nis-i törpe birtok 1-50 holdig.
mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Nincsen.

Igen. 58 hold.

Nincsen.

Igen.

Igen - szervezete nincsen.
Kerszard, - 26 km.

Nincsen.

Igen. 947 d. öl

Igen.

7. *Vizrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

2. *vízimalom.*

Szeresváros. 26 km.

167 ló, *493* szarvasmarha, *725*

sertés, *622* juh,
Szarvasmarha - lo-
Sengyel 7 km.

Ipar és kereskedelem.

9. *A község állandó piaca hol van?* (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. *A községbeli kereskedések száma és jellege.*

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptökéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. *Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága* (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. *Magánkezelésben álló közművek:*

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. *Bányák száma és jellege.*

Állandó bányautem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. *Háziipar és annak jellege.*

Bonyhádon, Szu.

Bonyhádra

Ninosen

Szeresváros

Egy vegyes kereskedő

Ninosen

*Egy tejszövetkezet, egy Hungya
szövetkezet.*

*Kovács, bográi, asz, körményes, maló-
cipő és tarlóis. - kalapár, kötelek.*

Ninosen

Téglagyár 12 munkással

Seres felhívás km.

Szeresváros 26 km.

Ninosen

Ninosen

Házi szövetkezet, erdőgazdálkodás

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

*Egy könjegyzői lakás egy községi
korcsma és 2 pásztorlakás.*

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

Könjegyzői lakás: 9 lakással

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

127 kat. hold szántó és rét, *48.*

3 legelő, *8* kat. hold erdő,

egyéb *62.*

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

*háziilag 21. holdat
haszonbérileg 27 holdat.
Könjegyzői: 2 hold. pásztoroké 2 hold
faluközi min. lakás - é 1/2 hold.*

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Legelő- és erdő:

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Nincsenek

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

Községi korcsma, Darabkajár

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

Földadó *8303* K *10* f. Házaadó *1078* K

88 f. Ált. kereseti adó *1002* K - f. Társulati adó

7 K - f. Vagyon- és jöv.

adó *3344* K *60* f.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

fogyasztási adó: -

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Köves utca és közvilágítás létesítése.

Apár, 1925. november 15.

A község pecsétjének lenyomata:



Pitres János
Községi (kör-) jegyző